

Lk 14, 16-23 Podobenství o hostině

Autor přípravy

[Světлана Krynská](#)

1. První reakce

Hostina je slavnost, na kterou je pozván každý.

Je to zásadní událost, díky níž vše ostatní získává punc druhořadosti.

V reakci na pozvání stojí dříve pozvaní boháči vůči žebrařům bezzemkům v protikladu.

Hostina pro vyvolené se nečekaně zvrtné v dobročinné hody pro chátro a lůzu.

2. Text

2.1 Poznámky k některým výrazům

v.16 -to. dei/pnon = hlavní denní jídlo, podle toho kdy se konalo buď oběd či večeře, ale také hod, hostina. V Lk 14,12 je zmiňována ještě: to. a;riston = snídaně, ale i jiné jídlo a h`é doch,é = hostina.

- evka,lesen (aor.) = oslovit, pozvat. Specificky nábožensky jde o povolání Boží do království, k víře, ke spasení.

v.17 - keklhme,noi (part.) = pozvaní, oslovení, ti, k nimž se při prvním pozvání stala řeč Boží. Není dosud jasno, co to s nimi udělá, jak zareagují. Kdyby uposlechli onoho pozvání, budou svolanými, eklésií, církví.

v.18 - paraitei/sqai = omluvit se (ve smyslu odmítnout). Kralická i ekumenická bible mají shodně "vymlouvat se", což má v češtině dost negativní zabarvení.

v.21 -ptwcoi, „avnapei,roi ,tuflou.j, = žebrající, chromí, kulhaví a slepí. Nejde o pořadí důležitosti či handicapu, proto přehození kulhavých se slepými oproti v.13, kde jsme poprvé potkali tuto sortu lidí, není podstatné.

v.23 avnagka,zein = nutit, vybízet. Dějiny výkladu znají ohromné zneužití tohoto slova k násilné misii mezi pohany.

2.2 Kontext

Děj celé 14. kapitoly krouží kolem motivu hostiny a aspektů s ní spojených. Ježíš je pozván do domu farizea, zřejmě na večeři pořádanou při příležitosti začátku soboty, přičemž se odehraje incident s uzdravením (po)stiženého vodnatelností. Poté Ježíš dává k dobru první podobenství - o přebírání předních míst na svatební hostině s poučením, že zasedací

pořádek je nejlépe zaplňovat odspodu. Klíčová slova se týkají záměny prvních a posledních, povýšených s poníženými.

Druhé poučení směřuje k farizeji, který večeri pořádá, ve stejných intencích: když činíš hostinu, nezvi ty, kteří se ti odvděčí, ale "žebráky, chromé, kulhavé a slepé", tytéž, jaké pak zahlédneme na hostině v našem podobenství.

Podobenství, o které nám jde, líčí nezájem o místa na hostině, což dost kontrastuje s předešlým příběhem postaveném na dravosti při obsazování míst (7-11). Nikde není výslovně psáno, že v.16-24 jsou podobenstvím, přesto tomu uvěříme snáz než podobenství o obsazování míst, kde Ježíš jakoby jen komentuje to, co kolem sebe vidí. Z narážky ve v.15 můžeme vyčíst, že se jedná o podobenství o Božím království, kde hospodářem je sám Hospodin, jediným služebníkem Ježíš Kristus a hostina pak metaforou mesiášského věku...

2.3 Komentář

v.16-17

Rychle jsme uvedeni do děje. Bude se konat hostina, už je připravena, stačí, aby se dostavili předem pozvaní hosté a vše začne. Sluha je vyslán v hodinu večere, aby shromáždil hosty. Tento časový údaj ovšem neurčuje, že jde o naše přesné pojetí hodiny. Hodina hostiny není stanovena předem, logicky se dá předpokládat, že začne, jen co bude jídlo připraveno a hosté na svých místech. Hodina je prostým Lk vyjádřením času kairoj, vyvrcholením určité časové lhůty (viz např. Lk 22.40). Je dobré podržet si v paměti, že v podtextu o ten čas skutečně půjde.

v.18-20

Ve v.18 se ukazuje, že průběh hostiny nebude tak hladký, jak se zprvu zdálo. Děj se zadrhává ve chvíli, kdy se všichni pozvaní hosté jako jeden omlouvají. Ti "všichni" jsou zde zastoupeni třemi ukázkami, i když je zřejmé, že těch, co odmítli, muselo být daleko více.

Z textu trčí šablona, podle které se pozvaní shodně omlouvají: Něco jsem pořídil - musím to jít prověřit - prosím omluv mne. Jen tomu třetímu stačí konstatování, že se oženil, což je tak závažná věc, že to nepotřebuje ani omluvu.

Všichni vybraní reprezentanti mají své dobré důvody, aby nepřišli. Problém zde nepředstavují omluvy ale priority. Statky a volci mají přednost před společenstvím s hospodářem. Hostina je momentálně trapnou povinností, ne radostí. Navzdory tomu, že odložením své péče o majetek by o něj nijak nepřišli.

V neprospěch třetího pozvaného hovoří hned následující perikopa "O následování" (v.25-27). Ten, kdo nemá v nenávisti otce či matku anebo svou ženu, nemůže se stát Ježíšovým učedníkem.

v.21-22

To, že se hospodář rozhněvá, je naprosto pochopitelné. Oproti paralelnímu podobenství v Mt 22 tento hněv nedopadne vysláním vojska, které by pozvané zničilo. Pozvání lůzy místo bohatých není výraz vzdorovakce, je to výraz zájmu hospodáře na hostině, která je už na stolech. Bude se konat stůj co stůj, jen s jiným obsazením, s těmi, kteří si ji budou vážit. Slovíčko rychle (tacewj) znovu upozorňuje, že tady jde o čas. Bohatí pozvaní nejsou ani proti hostině, ani proti hospodáři, jen nerozpoznají, že když je hostina připravena, je ten nejvyšší čas se dostavit.

Přiveř žebrající, kulhavé, chromé a slepé. To jsou ti, kteří si pozvání určitě budou vážit. Proto, že si ho nijak nezaslouží, proto, že ví o své chudobě, o svých berlích a slepecké holi. Jsou sice pozvaní až poté, co jiní odmítli, ale místa je dost. A každopádně je pro ně zvěst o hostině radostnou zprávou.

v.23 Sluha je vyslán, aby pozval ty, o nichž nevíme nic, než že je lze najít mezi cestami a ploty. Jsou to ti, kteří žijí tak daleko od společnosti, že je potřeba je přemluvit k účasti na hostině. Bezpodmětní, kteří ani netuší, že se koná nějaká hostina, ani že i oni sami jsou na ni zváni...

v.24 V kontrastu s pozváním těch nejubožejších stojí odsouzení bohatých, kteří pozvání nepřijali, že žádný z nich nebude mít účast.

3. Teologická témata

a) Dějiny spásy a otázka Izraele

Podobenství bylo často v dějinách vykládáno tak, že první pozvaní jsou Židé a druhí a třetí pozvaní křesťané z pohanů. To však není původní záměr podobenství, dokonce si to s původním záměrem tak trochu protirečí: podobenství nastavuje zrcadlo nám. Jde o to, abychom se my poznali v těch zasloužilejších, kterým ale hrozí, že pro samou důležitost svých povinností na hostinu nedorazí - nebo naopak v těch, kteří na hostinu přijdou, ale vůbec si to nezaslouhují. Jde o to, aby kdokoliv, kdo podobenství slyší, si na něm uvědomil svůj postoj k "hostině". Rozpoznávat v podobenství "ty druhé" je útěchou, která se s podobenstvím mívá.

b) Hostina jako obraz budoucího věku

Hostina je metaforou hostiny na konci věku. Vyjadřuje pozitivní událost zahrnující v sobě radost. Není to ryze soukromá záležitost jednotlivce, do popředí vystupuje motiv společenství, stolování s Ježíšem, které až souvisí s Večeří Páně.

4. Dnešní pohled na tento text

Podobenství poněkud nabourává náš pojem svědomitosti. Pozvaní hosté se chovají vlastně podle našich měřítek spořádaně: prvně práce, potom zábava. Prvně rodina, potom všechno ostatní.

Hostina v podobenství (a stejně tak naše víra) není pracovní povinností. Zůstává radostným veselím - a přesto má přednost.

5. Podněty pro kázání

a) Pozvání na hostinu platí pro každého. Na každého dojde, ať je bohatý či chudák, anebo úplně mimo. Spasení ovšem záleží pouze na přijetí onoho pozvání. Nic jiného nehraje roli.

b) Lukáš cítí, že otevřenost vůči eschatologickému volání značně souvisí i s bohatstvím. Dvěma pánům nelze sloužit. Zároveň jde o duchovní obraz nás samých. Snáz projde velbloud uchem jehly než do Božího království ti, kteří se považují za duchovně bohaté. Takové pak chromí a kulhaví do nebe předcházejí.

c) Na hostinu jdeme všichni spolu i jako společenství. U stolu se všechny rozdíly stírají. Protože si pozvání sami nijak nezasloužíme, nemáme žádný důvod se nad své spolustolovníky povyšovat či se před nimi ponížovat.

d) Hostina s Ježíšem začíná už tady na zemi - Zj 3.20. Rozhodnout se o pozvání je třeba co nejdříve. Jde o naléhavost v rámci jednoho lidského života, ale i celého mesiášského věku. Hodovní síň se plní a slavnost začne, jen co se naplní dům. Není jisto, jak dlouho bude ještě pozvání platit. "Dnes uslyšíte-li hlas jeho, nezatvrzujte srdcí svých..."

edice